

V. 14 O neexistenci mysli a jáství

VASIŠTHA pokračoval: Mé učení není pro ty, jejichž inteligence byla utlumena vírou ve skutečnost iluzorního světa a s ní spojenou nepřetržitou touhou po světských potěšeních. Který hlupák by se snažil ukázat nádherné barvy přírody člověku, který se odmítá podívat? Kdo by se snažil člověka, který nemá čich, naučit rozpoznávat vůně parfému? Kdo by učil opilce jemnostem metafyziky? Kdo by šel zjišťovat obecní záležitosti mezi mrtvoly do krematoria, a kdyby se takový hlupák našel, kdo by mu to vymlouval? A stejně tak, kdo může předat učení nevědomému člověku, pro něhož je obtížné ovládnout tupou a chápání neschopnou mysl?

Ve skutečnosti mysl vůbec neexistuje, proto tě můžu uklidnit, že byla ovládnuta celou dobu. Pro koho je obtížné překonat neexistující mysl, ten zakouší důsledky jedu, který nepožil. Moudrý člověk neustále vidí Já. Ví, že každá změna vychází z pohybu životní síly a že smysly vykonávají své funkce. Čemu tedy říkat mysl? Pohyb patří k životní síle, Vědomí patří k Já a každý ze smyslů má svou konkrétní schopnost. Co je to Jedno, co je váže dohromady? Všechno jsou to aspekty jediného všemohoucího Vědomí. Rozdílnost je jen slovo, které nemá žádný základ. Jak v tobě vůbec vznikla představa rozdílnosti?

Co jiného je *džíva*, duše jedince, než pouhé slovo, které mate rozum lidí? I omezené vědomí čili vědomí jedince je pouhý výmysl. Vidím osudy nevědomých lidí, kteří trpí jen proto, že jim mysl, jejíž existenci si vymysleli, zakrývá jedinou Skutečnost, a jsem plný soucitu.

Hlupák se na tomto světě rodí jen proto, aby trpěl a zemřel. Každý den na světě zahynou miliony zvířat, každý den jsou větrem zabity miliony komárů či jiného hmyzu. Každý den se velké ryby v moři živí rybami malými. Pro koho máme truchlit? Silnější zvíře zabije a sežere to slabší. Od nejmenšího mravence až po největší božstva, všechno podléhá zrození a smrti. Každým okamžikem nespočet bytostí umírá a nespočet jiných se zase rodí, bez ohledu na to, zda se to lidem líbí nebo ne, zda se radují nebo truchlí. Proto je moudřejší netruchlit ani nejásat nad něčím, co je nevyhnutelné.

VASIŠTHA pokračoval: Kdo chce lidi s pokrouceným myšlením zbavit smutku a utrpení, ten jako by chtěl celou oblohu zakrýt malým deštníkem. Nelze poučit toho, kdo jedná jako zvíře, kdo je jako zvíře tažen na provaze své vlastní mysli. I kámen by zaplakal při pohledu na nevědomého člověka topícího se v bažině vlastní mysli, jehož činy jsou předzvěstí jeho záhuby. Moudrý člověk se nesnaží učit ty, kteří neovládli svou mysl, a jsou proto nešťastní a ubozí. Na druhou stranu se mudrc snaží zbavit utrpení toho, kdo má svou mysl pod kontrolou a je zralý k dotazování se a pátrání po Já.

Mysl neexistuje, Rámo, proto není nutno si její existenci představovat. Jestliže si její existenci představíš, pak tě mysl zničí. Falešná mysl existuje jen do té doby, dokud zapomínáš na své Já. Pochopil jsi, že neustálým ujišťováním se o své existenci mysl sílí, proto takového uvažování zanechej.

Když se v tvém vědomí objeví rozdělení na subjekt a objekt, vědomí se stane podmíněným a omezeným. V tom spočívá omezení. Když se takového rozdělení vzdáš, budeš bez myšlenek, bez omezené a podmíněné mysli. V tom spočívá osvobození. Spojování se světem vede k omezení, zanechání toho je cestou k osvobození. Když to víš, dělej, co se ti líbí. „Nejsem já a není tamto“, u toho setrvej pevně a nepohnutě jako neomezený prostor. Vzdej se nečisté mysli, která vytváří dualitu já a svět. Mezi já jakožto pozorovatelem a světem jakožto tím, co je pozorováno, jsi samo pozorování. Setrvej v tomto pochopení. Mezi tím, kdo zakouší, a zakoušeným prožitkem jsi samo zakoušení. Když to víš, spočín v poznání Já.

Jakmile se vzdáš Já a začneš se považovat za objekt, staneš se myslí čili subjektem, a tím i subjektem utrpení. Myšlení, které se liší od poznání Já, vytvoří mysl. A to je základ veškerého utrpení. Jakmile je tu pochopení, že „všechno je Já“, není tu mysl, není tu subjekt ani objekt, není tu myšlení. Jakmile si pomyslíš „jsem *džíva*“, vznikne mysl a s ní i utrpení. Když víš, že „jsem Já a neexistuje *džíva* ani nic jiného“, mysl zmizí a je tu nejvyšší blaženost. Ve světle poznání, že „celý svět není nic jiného než Já“, mysl přestane existovat. Strach existuje pouze do té doby, dokud se v těle ukrývá had mysli. Jakmile je praktikováním *jógy* had odstraněn, kde by se vzal důvod ke strachu?